METSÄTALOUS

Toisin kuin yleisesti on uskottu, kannanvaihteluihin vaikuttavat enemmän kesän kuin talven sääolosuhteet. **TUTKIJA OTSO HUITU, METLA**

VUOSI 2012

Tapaninpäivän myrsky leimasi puukauppaa

Vuosi sitten riehuneet myrskytuulet muuttivat Lounais-Suomessa monien metsänomistajien suunnitelmat. Puuta makasi metsissä pitkälle kesään ja osa jäi sijoilleen lahoamaan.

Joulunpyhät päättyivät vuosi sitten rajusti.

”Tämän talven leimikot on nyt tehty”, kommentoi myrskyn jälkiä tuoreeltaan Uudenmaan metsäreviirin alueneuvoja **Lennart Biström**.

Hänen toimialueeseensa kuuluu Tammisaaren saaristo.

Leimikot saatiin korjattua saaristosta hyvin pois.

”Joitakin yksittäisiä metsänomistajia emme saaneet korjaamaan jälkiä, vaikka muistuttelimme asiasta. Onneksi Antti-myrsky säästi saariston.”

MTK-Varsinais-Suomen entinen puheenjohtaja **Simo Kolkkala** Mellilästä kuvaili Lounais-Suomen maisemia sotatantereeksi.

”Minun 60-vuotisen muistini mittavimmat tuhot tämä myrsky aiheutti.”

Laajimmat tuhoalueet syntyivät Varsinais-Suomeen ja Satakuntaan. Pirkanmaan, Kanta-Hämeen ja Uudenmaan länsiosat saivat myös osansa luonnonvoimista.

Pienempiä tuhoja syntyi pitkin eteläistä Suomea aina Ylä-Savon korkeudelle asti.

Metsänkäyttöilmoituksiin kertyi elokuun alkuun mennessä metsätuhoista johtuvia hakkuita yli 65 000 hehtaaria, josta leijonanosa oli myrskyn jälkiä. Myyntipuuta niistä kertyi useita miljoonia kuutiometrejä.

Vakuutusyhtiöt korvasivat myrskytuhoja vuoden mittaan yli sadan miljoonan euron edestä.

Märkyys haittasi puunkorjuuta

Lounais-Suomen puukauppa pyöri pitkään myrskypuun korjuiden tahdissa. Syksyllä se heijastui talvileimikoiden kysyntään, koska yhtiöiltä jäi myrskytuhojen takia korjaamatta jo viime talveksi ostettuja leimikoita.

Myrskypuun korjuuta ei helpottanut poikkeuksellisen märkä kesä. Syksyllä teitä jouduttiin paikoin vahvistamaan soralla, mutta aina sekään ei pelastanut puunajoa pehmeneellä tienrungolla.

Syksyllä varmistunut rikkidirektiivi kirvoitti metsäalalta varsin happamia kannanottoja. Vuoden 2015 alusta Itämeren laivaliikenteessä saa käyttää ainoastaan kalliimpaa dieselöljyä, tai pakokaasut pitää puhdistaa.

Useat teollisuusyritykset parahtivat asiasta jo alkukesästä. Niiden mielestä vientiteollisuus kärsii kustannuksista kohtuuttomasti.

Kenenkään mieltä ei varmasti lohduttanut, kun selvisi, että suomalaiset eivät olleet tilanteen tasalla rikkipäästöjen vähentämisestä käydyissä neuvotteluissa.

Kiistaa puun hinnasta

Joulukuussa kiistely puun hinnasta kärjistyi Metsäteollisuus ry:n ja metsänomistajien nokitteluksi. Teollisuus piti hintoja korkeina, ja syytteli metsänomistajia puun panttaamisesta.

”Puukauppa on käynyt syksyllä historiallisen tasaisesti. Nyt Metsäteollisuus ry vaatii välittömiä toimia puukaupan toimivuuden parantamiseksi”, MTK:n metsäjohtokunta ärähti.

Molemmat tosin vetosivat tiedotteissaan yrittäjämäisemmän metsätalouden puolesta.

Viileä kesä avuksi hyönteistuhoissa

Myös kirjanpainaja pysyi metsänomistajien vitsauksena kuluneen vuoden aikana.

> Kenenkään mieltä ei varmasti lohduttanut, kun selvisi, että suomalaiset eivät olleet tilanteen tasalla rikkipäästöjen vähentämisestä käydyissä neuvotteluissa.

Pahimmin hyönteistuhoista kärsittiin Kaakkois-Suomessa, jossa oltiin paikoin epidemian tasolla.

Kymenlaaksossa jouduttiin keväällä kaatamaan useita kirjanpainajien nitistämiä kuusikoita. Lokakuussa Kymenlaakson metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja **Jari Ursin** arvioi tilannetta varovaisen helpottuneena.

”Nyt takana on hyvä kesä, se oli niin kylmä ja märkä, että kaarnakuoriaiset tuskin saavat aikaiseksi toista sukupolvea.”

ANTTI HIRSAHO

KARI SALONEN

Tapaninpäivän myrskytuhoja Vammalassa.

Lähes kaikki metsälait uudistetaan

Lähes kaikki Suomen metsiä koskevat lait uusitaan lähivuosina.

Tiedot uusien lakien suunnitelluista sisällöistä tihkuivat julki vuoden mittaan.

Suuri muutos metsänomistajalle on kaavailtu metsänhoitomaksun poistaminen. Yhdistyksistä vuoden mittaan kantautuneet viestit ovat olleet varovaisen myönteisiä.

”Kun pakollinen metsänhoitomaksu poistuu, metsänhoitoyhdistykseen vapaaehtoisesti kuuluvien on pakko saada jäsenmaksulleen vastinetta”, totesi MTK:n metsäjohtaja **Juha Hakkarainen** kentän viestiä myötäillen marraskuussa.

Syksyisissä mhy-valtuustovaaleissa epävarmuus lain tulevaisuudesta ei pahemmin näkynyt ehdokaskatona.

Uusi metsänhoitoyhdistyslaki tullee eduskunnan käsittelyyn ensi syksynä ja astunee voimaan 2015.

Jatkuva kasvatus sallitaan

Metsälakiin sisällytetään jatkuvan kasvatuksen mahdollisuus pienaukko- tai poimintahakkuin. Lisäksi uudistushakkuiden järeys- ja ikärajat poistuvat, mutta uudistusvelvoite säilyy ja kasvatushakkuiden jälkeisen puuston määrää rajoitetaan.

”Metsälain ei kuulu enää ohjata metsien käsittelyä, vaan sen tehtävänä on antaa rajat metsätalouden harjoittamisen kestävyyden varmistamiseksi”, kommentoi maa- ja metsätalousministeriön metsäosaston päällikkö **Juha Ojala**.

MTK:n metsävaltuuskunnan puheenjohtaja **Mikko Tiirola** iloitsi samoin metsänomistajien kasvavasta valinnanvapaudesta metsänhoidossa.

Metsätuholaki kiristyy

Myös uuden metsätuholain luonnoksessa metsänomistajan vastuu kasvaa.

Puutavaran- tai metsänomistajasta tulee korvausvelvollinen poistovelvoitteen laiminlyönnin seurauksena toiselle metsänomistajalle aiheutuneista vahingoista.

Rajana on 10 kuutiometrin puuston kuolema tai kasvun vähennys enintään viiden vuoden aikana.

Samoin tuoreen puutavaran poistovelvoite kiristyy koskemaan tyveltään yli kymmensenttistä havupuuta.

Etelä-Suomen alueella kuusenrungot tulee uuden lain myötä poistaa kesäaikana kuukauden sisällä kaadosta hyönteistuhojen torjumiseksi.

ANTTI HIRSAHO

Tuhkalannoitus auttaa suon vesistöpulmien hallintaa

Tuhkalannoitus lisää ojitetun suon puuston kasvua voimakkaasti pitkiksi ajoiksi. Lisääntyvän puuston kasvava haihdutus vähentää kunnostusojitusten tarvetta ja valumia vesistöihin, Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) tuore raportti kertoo.

Metlan tutkimuksen mukaan tuhkalannoitus turvemailla ei aiheuta merkittäviä haitallisia muutoksia valumaveden laatuun eikä ole riski alapuolisille vesistöille. Sopivia kohteita tuhkalannoitukselle ovat typpirikkaat turvekankaat, jotka kärsivät kaliumin ja fosforin puutoksesta.

Metla tutki tuhkalannoituksen vaikutusta valumaveden ravinne- ja raskasmetallipitoisuuksiin Muhoksella, Utajärvellä ja Luumäellä. Metsät olivat ojitetuilla rämeillä.

Kokeille levitettiin pölymäistä turvetuhkaa ja puun kuorituhkaa. Kuorituhka oli joko pölymäistä, vedellä kovetettua tai rakeistettua.

Tuhkaa levitettiin lumelle ja kesällä 5–6,5 tonnia hehtaarille eli lannoitussuositusten mukaiset ravinneannokset.

Tuhkasta huuhtoutui vesistöihin pääasiassa helppoliukoisia emäskationeita, joilla ei tiedetä olevan haitallisia vaikutuksia vesistöissä.

Tuhkan kalkitusvaikutus sitoi raskasmetallit vaikealiukoisiksi. Sama koski fosforia, jonka on todettu myös liukoisuuskokeissa vapautuvan tuhkasta hyvin hitaasti. Tuhkalannoitus ei lisännyt typenkään huuhtoumia.

Tuhkan esikäsittely itsekovetuksena tai rakeistamalla hidastaa tuhkan liukenemista ja vähentää siten huuhtoumista. Levitysajankohdalla ei ole merkittävää vaikutusta huuhtoumiin. Tutkimusraportti on julkaistu Forest Management and Ecology -sarjassa.

JUHA AALTOILA

Voit kommentoida juttua Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdessä osoitteessa *www.maaseuduntulevaisuus.fi.*

EU torjuu Ruotsin susijahdin aikeet

Ruotsin ympäristöministeriön suunnitelma metsästää susikannasta pois sisäsiittoisia yksilöitä peruuntuu. Land-lehden mukaan metsästyksestä luovutaan, kun EU:n komissio arvosteli susien metsästystä.

Ruotsissa pelätään nyt, että maan susikannan itsenäinen hoito vaikeutuu, jos asiat joutuvat EU-tuomioistuimen käsittelyyn.

Tuomioistuimen käsittely voisi kestää vuosia eikä sen aikana olisi juurikaan mahdollisuuksia itsenäisen susipolitiikan hoitoon, ympäristöministeriö päättelee.

Jos EU:n tuomioistuin katsoisi, että Ruotsi hoitaa susikantaansa väärin, maan susipolitiikan tulisi noudattaa jatkossa EU:n oppeja. Tämän vaihtoehtona olisi korkeat sakot.

Ympäristöministeriö arvioi myös, että langettava susipäätös EU:sta vaikeuttaisi myös muiden maapetojen kantojen hoitoa.

Häirikkösusien poisto tarkkailuun

Ruotsissa saa poistaa ensi vuonna lääninhallituksen luvalla 32 häirikkösutta ilman, että ympäristöministeriö käsittelee asiaa.

Vuonna 2012 kaadettiin Ruotsissa 16 häirikkösutta, lupia oli 32. Jos häirikkösusia poistetaan 32, siirtyy seuraavan poistoluvan myöntö ympäristöministeriölle.

EU seuraa tarkoin häirikkösusien poistoa. ”Se ei saa olla tavanomaista suden metsästystä. Emme epäröi viedä Ruotsia EU-tuomioistuimeen, jos maa ei noudata sääntöjä”, sanoo EU:n ympäristökomissaari **Janez Potocnik** TT:lle.

MT

Sienitauti mustaa pihlajanmarjat

Pihlajissa esiintyy poikkeuksellisen runsaasti mustia ja kurttuisia marjoja, uutisoi Metsäntutkimuslaitos. Kaikki tummina roikkuvat marjat ovat pihlajanmustamarjataudin tuhoamia.

Marjojen mustumisen on aiheuttanut pihlajanmustamarjaniminen sienitauti loppukesän ja syksyn aikana. Sateinen kesä ja kostea syksy tehostivat sienen leviämistä.

Tartunnan saaneet pihlajanmarjat ovat muuttuneet ruskean kautta mustiksi samalla, kun ne ovat kutistuneet ja kurtistuneet.

Mustuneet ja kutistuneet marjat jäävät supistuneissa tertuissaan roikkumaan ensi kesään. Todennäköisesti mustia marjoja on samoissa oksissa vielä, kun uudet marjat kypsyvät ensi vuoden syyskesällä.

RISTO JALKANEN

Mustat pihlajanmarjat eivät kelpaa tilhille.

Runsas tautisten marjojen säilyvyys puussa lisää tartuntariskiä ensi kesänä. Uusia marjoja pihlajaan saattaa tosin tulla tavallista vähemmän, koska pihlajaa ovat vaivanneet muutkin taudit eikä kesäkään ollut erityisen suotuisa kukkaaiheiden synnylle.

Pihlajanmarjat ovat etenkin tilhien pääravintoa. Mutta mustiin tai mustuneisiin marjoihin tilhet eivät koske.

Terveet marjat ovat edelleen oranssipunaisia ja erinomaisen energiapitoista ravintoa tilhille.

MT

Myyräkantojen vaihtelu säilyy

Myyräkantojen rajut vuosittaiset vaihtelut säilyvät, vaikka talvet leudontuisivat.

Metsäntutkimuslaitos on seurannut myyräkantojen vaihtelua pitkään. Tulosten mukaan myyräkannat vaihtelevat edelleen muutaman vuoden pituisissa jaksoissa suurimmassa osassa Suomea.

”Toisin kuin yleisesti on uskottu, kannanvaihteluihin vaikuttavat enemmän kesän kuin talven sääolosuhteet”, toteaa varttunut tutkija **Otso Huitu**.

Pienet jyrsijät, erityisesti myyrät, ovat tärkeitä lajeja pohjoisen eliöyhteisöissä. Niiden määrät säätelevät monen petoeläimen runsautta ja niillä voi olla voimakkaita vaikutuksia kasvillisuuteen.

Myyrien vaikutus ulottuu myös ihmisiin. Myyrien massaesiintyminen johtaa taimikkotuhoihin ja ne levittävät tauteja.

Myyrien kannat vaihtelevat 3–4 vuoden jaksoissa, joiden voimakkuudessa ja säännöllisyydessä on myös pitempiaikaista vaihtelua. Viime aikoina on esitetty, että nuo syklit olisivat heikentyneet monin paikoin ympäri Eurooppaa.

Metla selvitti myyrien ja säätilan vaihtelua 33 paikkakunnalla ympäri Suomea vuosien 1970-2011 välillä.

Tulosten mukaan myyräkantojen vaihtelu heikkeni Pohjois-Suomessa, voimistui Etelä- ja Länsi-Suomessa ja oli heikointa ja epäsäännöllisintä itäisimmässä Suomessa.

Kasvukauden sääolosuhteet vaikuttivat kantoihin enemmän kuin talven sääolosuhteet, mutta vaikutukset vaihtelivat maantieteellisesti.

Huitu ennustaa, että ilmastonmuutoksen aiheuttama kasvukauden piteneminen voi lisätä myyräkantojen vaihtelua Etelä-Suomessa ja heikentää niitä pohjoisimmassa Suomessa.

”On siis perin todennäköistä, että myyrätuhoja tavataan eteläisen ja keskisen Suomen taimikoissa myös tulevaisuudessa ja että myyräkuume pysyy keskuudessamme.”

JARMO PALOKALLIO

Maaseudun Tulevaisuuden työpaikat.

Lehdessämme julkaistut työpaikka- ja koulutusilmoitukset löydät myös osoitteesta **mt.uranus.fi**. Samassa osoitteessa jatkuvasti yli 2000 muutakin työpaikka- ja koulutusilmoitusta.

uranus.fi & MAASEUDUN TULEVAISUUS